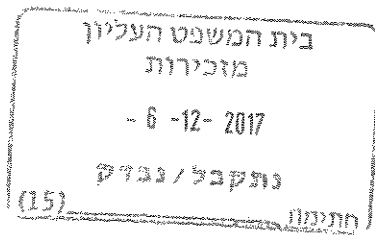

ע"מ 8277/17

המערער

נגד

המשיב

בבית המשפט העליון

בשבתו כבית משפט לערעורים מינהליים

עלאא זיוד

ע"י ב"כ עו"ד סאוסן זהר ואח'

רח' יפו 94, ת"ד 8921, חיפה 31090

טל': 04-9501610; פקס: 04-9503140

שר הפנים

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 02-6466305; פקס': 02-6467011

תגובת המשיב לבקשת המערער לסעד זמני

1. בהתאם להחלטת כבוד השופט י" עמית מיום 26.10.2017, מתכבד המשיב להגיש את תגובתו לבקשת המערער לסעד זמני.
2. עניינה של הבקשה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, עת"מ 57857-05-16, מיום 6.8.2017. בפסק דינו, נעתר בית המשפט לבקשתו של המשיב לביטול אזרחותו של המבקש, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 11(ב)(2) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן – חוק האזרחות).
המערער מבקש כי עד להכרעה בערעור לא תבוטל אזרחותו.
3. עמדת המשיב היא כי דינה של הבקשה להידחות באין מקום להורות על עיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט קמא, כפי שנפרט מייד.

רקע עובדתי

4. המערער הוא בעל אזרחות ישראלית בהיותו בן לאזרחית ישראל. אביו של המערער הוא פלסטיני תושב השומרון, אשר שהה בישראל עם רישיון ישיבה אשר קיבל במסגרת איחוד משפחות. רישיון זה אינו בתוקף עוד.

5. ביום 11.10.2015 ביצע המערער פיגוע דריסה ודקירה כנגד חיילים ואזרחים בצומת גן שמואל, שכתוצאה ממנו נפצעו 4 בני אדם, בהם שני חיילים, אזרח וקטינה בת 15; חלקם נפצעו באורח קשה.
6. ביום 1.11.2015 הוגש נגד המערער כתב אישום לבית המשפט המחוזי בחיפה [ת.פ. 756-11-15] אשר מייחס לו ארבע עבירות של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין); וכן עבירה של החזקת סכין שלא כדין ממניע גזעני לפי סעיף 144 ו-186(א) לחוק העונשין. בהמשך הוחמר כתב האישום לאחר שנוספה לו עבירה של סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל, לפי סעיף 99 לחוק העונשין.
7. ביום 8.3.2016, במסגרת ההסדר אליו הגיעו הצדדים, הוגש כתב אישום מתוקן, ממנו הושמטה העבירה של סיוע לאויב במלחמתו נגד ישראל, לפי סעיף 99 לחוק העונשין. בהתאם להסדר, המערער הודה בכתב אישום זה.
8. כעולה מכתב האישום המתוקן, המערער החליט לבצע פיגוע כנגד חיילים ואזרחים יהודים ולהביא למותם. ביום ראשון 11.10.2015, בטרם יצא המערער לפיגוע הוא התקלח והתפלל, אז יצא מביתו שבאום אל-פחם ברכבו, מצויד בסכין קפיצית. המערער נסע תחילה לתדרה, שם הסתובב ברכבו כחצי שעה ואז יצא מהעיר ונסע לצומת גן שמואל.
- המערער הבחין שבתחנת האוטובוס בצומת גן שמואל עומדים חיילים, הגביר מהירות נסיעתו וסטה עם הרכב לעבר התחנה. המערער דרס חיילת וחייל, שעמדו על המדרכה בתחנת האוטובוס. מעוצמת הפגיעה הם "עפו" אל התעלה לצד הכביש. בספסל שבתחנת האוטובוס ישבה באותה עת קטינה בת 15. המערער ירד מרכבו ומשהבחין בקטינה חזר אל רכבו כדי לקחת את הסכין. המערער התקרב לקטינה והחל לדקור אותה בכל חלקי גופה; הקטינה הצליחה להיחלץ מהמערער ונמלטה מפניו.
- אזרח שעבר במקום הבחין בקטינה זועקת לעזרה והוא יצא מרכבו לסייע לה. המערער הבחין באזרח והתפתח ביניהם מאבק במהלכו דקר המערער את האזרח בירכו ובידו השמאלית. האזרח הצליח להפיל את המערער לקרקע, ובשלב זה הגיעו אזרחים נוספים שסייעו לאזרח להשתלט על המערער.
9. ביום 8.3.2016, בעקבות הסדר טיעון, הורשע המערער על פי הודאתו על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה בארבע עבירות של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, ובעבירה של החזקת סכין שלא כדין ממניע גזעני לפי סעיף 144 ו-186(א) לחוק העונשין. בסופו של יום, הושתו על המערער 25 שנות מאסר, וגזר הדין חלוט.
10. המשיב פנה בבקשה לבית המשפט קמא לשלול את אזרחותו של המערער. זאת, על דעת היועץ המשפטי לממשלה. נבקש לציין שני דגשים חשובים בעניין זה.

האחד, במהלך ההליך בפני בית משפט קמא הבהיר המשיב כי הוא ממקד את בקשתו בקבוצת "בני דור ב' לאיחוד משפחות", כדוגמת המערער. לעמדת המשיב, בני דור ב' לאיחוד משפחות נמצאים במתח מובנה בין שתי נאמנויות.

דגש שני הוא שבמהלך ההליך הודיע המשיב כי אחר ביטול אזרחותו של המערער יעניק לו המשיב רישיון לישיבת ארעי בישראל, א/5.

11. בית המשפט קמא קיבל את בקשת המשיב והורה על ביטול האזרחות, ותחתיה על מתן מעמד של יתושב ארעי. זהו הרקע העובדתי הנדרש.

עמדת המשיב

12. לעמדת המשיב, דינה של הבקשה להידחות. סעיף החוק מכוחו קיבל בית המשפט קמא את החלטתו הוא סעיף 11(ב) לחוק האזרחות. וכך נוסחו העדכני:

"(ב) בית המשפט לעניינים מינהליים (בסעיף זה – בית המשפט), רשאי, לבקשת שר הפנים, לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אם התקיים אחד מאלה:

...

(2) אותו אדם עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת ישראל, ובלבד שעקב ביטול האזרחות הישראלית לא ייוותר אותו אדם חסר כל אזרחות, ואם ייוותר חסר כל אזרחות כאמור – יינתן לו רישיון לישיבה בישראל, כפי שיורה שר הפנים; לעניין פסקה זו, חזקה על מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל כי לא ייוותר חסר כל אזרחות; בפסקה זו, "הפרת אמונים למדינת ישראל", כל אחד מאלה:

(א) מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (בחוק זה – חוק המאבק בטרור), סיוע או שידול למעשה כאמור, או נטילת חלק פעיל בארגון טרור או בארגון טרור מוכרז כהגדרתם בחוק האמור; (ב) מעשה המהווה בגידה לפי סעיפים 97 עד 99 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או ריגול חמור לפי סעיף 113(ב) לחוק האמור;

(ג) רכישת אזרחות או זכות לישיבת קבע במדינה או בשטח המנויים בתוספת; לעניין זה, חזקה כי מי שיושב דרך קבע במדינה או בשטח המנויים בתוספת, רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע במדינה או בשטח כאמור.

(ג) לא תוגש בקשה לפי סעיף קטן (ב)(2) אלא בהסכמתו בכתב של היועץ המשפטי לממשלה".

13. הפרת אמונים הוגדרה כביצוע "מעשה טרור" לפי הקבוע בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. וכך נקבע בין השאר באותו חוק:

"מעשה טרור" – מעשה המהווה עבירה או איום בעשיית מעשה כאמור, שמתקיימים לגביהם כל אלה:

(1) הם נעשו מתוך מניע מדיני, דתי, לאומני או אידאולוגי;

(2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית אחרת, לרבות ממשלה או רשות שלטונית אחרת של מדינה זרה, או ארגון ציבורי בין-לאומי, לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה;

(3) במעשה שנעשה או במעשה שאיימו בעשייתו, היה אחד מאלה, או סיכון ממשי לאחד מאלה:

(א) פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו;

(ב) פגיעה חמורה בבטיחות הציבור או בבריאותו;

(ג) פגיעה חמורה ברכוש, שבנסיבות שבהן בוצעה יש אפשרות ממשית שתגרום לפגיעה חמורה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) ושנעשתה במטרה לגרום לפגיעה כאמור;

(ד) פגיעה חמורה בקודשי דת; לעניין זה, "קודשי דת" – מקום פולחן או קבורה ותשמישי קדושה;

(ה) פגיעה חמורה בתשתיות, במערכות או בשירותים חיוניים, או שיבוש חמור שלהם, או פגיעה חמורה בכלכלת המדינה או בסביבה;

"...

14. בהתאם להלכה הפסוקה, הגשת ערעור כשלעצמה אינה מצדיקה עיכוב ביצוע של פסק הדין של בית משפט קמא, והאינטרס הציבורי במקרה שלפנינו הוא כי פסק הדין יבוצע.

15. החלטה בבקשה לעיכוב ביצוע נסמכת על שני שיקולים עיקריים: הראשון הוא מידת סיכויי הערעור להתקבל, והשני הוא מאזן הנוחות בין הצדדים, במסגרתו נבחנת האפשרות כי אם יזכה המערער בערעורו לאחר שפסק הדין כבר בוצע, יהא זה מן הנמנע או קשה להשיב את המצב לקדמותו.

לעניין זה, ראו למשל, בע"א 2239/05 נציגי מובילי החלב העצמאיים נ' תנובה - מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בע"מ (פורסם באר"ש, 5.6.2005; אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 1106 (2015)).

בין שני תנאים אלה מתקיים יחס המוכר כ"מקבילית כוחות" לפיו ככל שישתכנע בית המשפט כי סיכויי הערעור להתקבל טובים יותר, כך יקל בדרישת מאזן הנוחות, ולהיפך. המשיב יטען, כי בחינת השיקולים האמורים מובילה למסקנה כי דין הבקשה לעיכוב ביצוע להידחות.

16. באשר למבחן סיכויי הערעור, יטען המשיב, בכבוד הראוי, כי סיכויי הערעור אינם גבוהים. בית המשפט קמא בחן באופן מקיף את חוקתיותו של סעיף החוק, שקל את הזכות לאזרחות אל מול תכליתו של החוק להגן על ביטחון תושבי ישראל מפני פעולות טרור, והגיע למסקנה כי סעיף החוק הולם את ערכי המדינה, נועד לתכלית ראויה ומקיים את דרישות המידתיות, ועל כן הוא חוקתי.

בין היתר, קיבל בית משפט קמא את עמדת המשיב כי תכליתו של החוק אינה עונשית אלא הצהרתית-הרתעתית, ואימץ את חוות הדעת הביטחונית המצדדת בחוק ורואה בו כלי יעיל ביותר להשגת התכלית הביטחונית שבבסיסו. כמו כן, הודגשה מידתיות החוק באשר הוא מתנה את שלילת האזרחות בקיומה של אזרחות אחרת או לחילופין במתן רשיון ישיבה בישראל.

17. באשר להחלת סעיף החוק ביחס למבקש, נזכיר כי הגשת הבקשה הוגשה בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה כנדרש בסעיף 11(ג) לחוק האזרחות.

בית המשפט קמא קבע כי החלטת המשיב להפעיל את סעיף החוק ביחס למבקש התקבלה כדין, כאשר הוא מדגיש את מעשיו החמורים של המערער. כפי שקבע בית המשפט קמא, המערער פעל מתוך להט לאומני ודתי, והפעלת סעיף החוק בעניינו מגשימה היטב את תכליתו.

18. נבקש להוסיף ולציין. כידוע, ביום 13.9.2017 ניתן פסק דינו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ 7803/06 אבו ערפה נ' שר הפנים, בו ביטל בית משפט נכבד זה, בדעת רוב, את החלטת שר הפנים לשלול את רישיון ישיבת הקבע של ארבעה מתושבי ירושלים.

עיון בפסק הדין של דעת הרוב (על חוות הדעת השונות) מלמד כי עיקרו של פסק הדין מבוסס על פרשנות סעיף 11(א) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, אשר עניינו בסמכות כללית הנתונה לשר הפנים לבטל רישיון ישיבת קבע, ועל הצורך להסדרת הנושא מפורשות בחקיקה.

לעמדת המשיב, קיומו של הסדר פרטני בחוק האזרחות אשר נחקק אך בשנים האחרונות, ואף תוקן לאחרונה ממש, ולצורך סוגיה זו עצמה, מקטין אף הוא את סיכויי הערעור, בשים לב גם למידת התערבותו המצומצמת של בית משפט נכבד זה בחקיקה ראשית.

עוד נבקש לציין כי לעותרים בעניין אבו ערפה לא ניתן צו ביניים בעת שהעתירה היתה תלויה ועומדת, כעשור שנים.

לעניין זה, ראו לדוגמה את החלטת כבוד הנשיאה ד' ביניש בעניין אבו ערפה, מיום 20.6.2010, בה נקבע:

"הבקשה לצו ביניים כרוכה על פי מהותה בבקשת הסעד העיקרי. בנסיבות אלה, איני רואה ליתן צו ביניים מטעם זה ואף מן הטעם שאין מדובר בצעד בלתי הפיך. אשר על כן, הבקשה נדחית. הדיון בעתירה יתקיים במועדו" (ההדגשה הוספה).

19. לעמדת המשיב, אף אם סיכוי הערעור אינם נמוכים (וכאמור, לא כך היא עמדת המשיב) הרי שכאמור לעיל, השיקול בדבר סיכויי הערעור אינו עומד לבדו והוא מצוי ביחס של 'מקבילית כוחות' אל מול השיקול הנוסף בדבר מאזן הנוחות. המשיב יטען כי בחינה של מאזן הנוחות מטה את הכף בבירור לטובת דחיית הבקשה.

20. לעמדת המשיב, למערער לא צפוי להיגרם נזק משמעותי אם הוא יזכה בערעור לאחר שכבר בוצע בעניינו פסק דינו של בית המשפט קמא.

ראשית, במקביל לביטול אזרחותו, יינתן למערער רשיון ישיבת ארעי (א/5), המעניק זכויות סוצאליות הניתנות לתושב ואזרח. עניין זה מקהה באופן משמעותי פגיעה נטענת במערער.

לצד זאת, המערער הוא אסיר. ככזה, המערער נמצא באחריות שירות בתי הסוהר, על כל הכרוך בכך, וזאת בלי קשר למעמדו בישראל.

21. **מנגד, לעיכוב הביצוע צפויה השלכה שלילית משמעותית על האפקט ההרתעתי של החלת החוק בעניינו של המערער.**

כאמור, תכליתו של החוק היא להרתיע מפגעים פוטנציאליים לבל ינצלו את אזרחותם על מנת להוציא לפועל מעשי טרור ואלימות נגד אזרחי ישראל. לעמדת המשיב, עיכוב הביצוע יש בו משום השלכה שלילית על האפקט ההרתעתי.

22. סוף דבר, המשיב יטען כי דינה של הבקשה להידחות נוכח סיכויי הערעור וכן נוכח מאזן הנוחות המטה את הכף במובהק נגד עיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט קמא.

היום,

י"ח כסלו תשע"ח

06 דצמבר 2017

ד"ר דניאל שויקה, עו"ד
סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה